
DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

Kde bydlí víla?
Asi v mechu,
celou noc tančí bez oddechu,
pak věneček si odstrojí
a ustele si pod chvojí.

A co má k jídlu?
Místo kávy
do hrníčku si sbírá z trávy
třpytivé rosné krůpěje.
A ráno si je ohřeje.

A to jí stačí?
Stačí asi,
je živa jenom z vůně, krásy
a na svůj usměvavý ret
dá lupen růže, který slét.

Vysvětlivka: *citera* – hudební nástroj

A viděl jsi ji?
Jenom v šeru
a větřík tam **hrál** na **citeru**.
Myslel jsem – někdo neznámý,
a lampa ve tmě zhasla mi.

A byla hezká?
Jistě byla,
je hezká každá, když je víla.
A druhého dne jsem tam zdvih
pár kvítek už povadlých.

(J. Seifert, Rozhovor, upraveno)

1 bod

1 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- ☒ A) Podle někoho, kdo v textu promlouvá, je hezký vzhled pro víly typický.
- ☐ B) Někdo, kdo v textu promlouvá, uvádí, že rty víly jsou tvořeny jen z lístků růží.
- ☐ C) Podle někoho, kdo v textu promlouvá, se víla lidem zjeví jen tehdy, když je šero.
- ☐ D) Někdo, kdo v textu promlouvá, si není jistý tím, zda víla sbírá do hrnku kapky rosy.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá pasáž, která je ve výchozím textu vyznačena barevně.

1 bod

2 Které z následujících tvrzení o verši podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- ☒ A) Tento osmislabičný verš se rýmuje s osmislabičným veršem z téže sloky.
- ☐ B) Tento sedmislabičný verš se rýmuje s osmislabičným veršem z téže sloky.
- ☐ C) Tento osmislabičný verš se nerýmuje s osmislabičným veršem z téže sloky.
- ☐ D) Tento sedmislabičný verš se nerýmuje s osmislabičným veršem z téže sloky.

Zdůvodnění

Podtržený verš je osmislabičný a rýmuje se s osmislabičným veršem *pak věneček si odstrojí*.

1 bod

3 Ve které z následujících možností je významový vztah mezi slovy nejpodobnější vztahu mezi slovy CITERA – HRÁT, tučně vyznačenými ve výchozím textu?

(Slova *citera* a *hrát* posuzujte ve významu, který mají ve výchozím textu.)

- ☐ A) román – psát
- ☐ B) opera – zpívat
- ☐ C) socha – vytesat
- ☒ D) štětec – malovat

Zdůvodnění

Jak v zadané dvojici slov, tak v možnosti D) první slovo označuje nástroj, který umožňuje dělat činnost vyjádřenou druhým slovem (tj. pomocí *citery* lze *hrát*, pomocí *štětce* lze *malovat*).

max. 2 body

4 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

	A	N
4.1 V těchto vyprahlých stepích kdysi žila ohromná stáda bizonů.	☒	☐
4.2 Na naše menší nedorozumění jsme oba velmi rychle zapomněli.	☒	☐
4.3 Z vrcholku kopce výletníci obdivovali výhled na prosluněnné údolí.	☐	☒
4.4 Právě si ve vězení odpykává trest za vyloupení obchodu s drahokamy.	☒	☐

Zdůvodnění

Přídavné jméno *prosluněný* je odvozeno příponou -ý od přičestí trpného *prosluněn* (tvar slovesa *proslunit*).

max. 3 body

5 Přiřadte k jednotlivým textům (5.1–5.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Každý z posuzovaných textů obsahuje celkem tři větné celky. Žádná možnost z nabídky A–E nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

- 5.1 Babiččiny kynuté koláče, obzvlášť ty se švestkami a mákem, naprosto zbožňuju. Jakmile zahlédnu švestky v obchodě, začnou se mi sbíhat sliny. Víím totiž přesně, na čem si co nevidět pochutnám. _____
- 5.2 Budova naší školy, postavená začátkem minulého století, bude rekonstruována. Opravu zajišťuje pan Jelínek, majitel zdejší stavební firmy. Předpokládá se, že práce budou dokončeny během července. _____
- 5.3 Včera jsme se s Honzou koupali v jezeře, a to navzdory deštivému počasí. Voda nám připadala docela teplá, a tak jsme doplávali až na ostrůvek. Po návratu domů, zhruba kolem osmé hodiny, jsem ale dostala horečku. _____
- A) Pro tento text platí: pouze první větný celek je souvětím.
B) Pro tento text platí: pouze druhý větný celek je souvětím.
C) Pro tento text platí: pouze třetí větný celek je souvětím.
D) Pro tento text platí: pouze první větný celek je větou jednoduchou.
E) Pro tento text platí: pouze druhý větný celek je větou jednoduchou.

Řešení a zdůvodnění

5.1 D)

První větný celek obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru (*zbožňuju*) → věta jednoduchá. Druhý větný celek obsahuje dvě slovesa v určitém tvaru (*zahlédnu, začnou*) → souvětí skládající se ze dvou vět. Třetí větný celek obsahuje dvě slovesa v určitém tvaru (*vím, pochutnám si*) → souvětí skládající se ze dvou vět.

5.2 C)

První větný celek obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru (*bude rekonstruována*) → věta jednoduchá. Druhý větný celek obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru (*zajišťuje*) → věta jednoduchá. Třetí větný celek obsahuje dvě slovesa v určitém tvaru (*předpokládá se, budou dokončeny*) → souvětí skládající se ze dvou vět.

5.3 B)

První větný celek obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru (*koupali jsme se*) → věta jednoduchá. Druhý větný celek obsahuje dvě slovesa v určitém tvaru (*připadala, doplávali jsme*) → souvětí skládající se ze dvou vět. Třetí větný celek obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru (*jsem dostala*) → věta jednoduchá.

max. 2 body

6 Ke každé z následujících podúloh (6.1 a 6.2) napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a zároveň NENÍ vlastním jménem.

(Slova musí být zapsána pravopisně správně.)

6.1 Napište přídavné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvouslabičné, je příbuzné se slovem UCHO, skloňuje se podle vzoru JARNÍ a neobsahuje předponu.

6.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného tříslabičné, je příbuzné se slovem OSAMOCENÝ, skloňuje se podle vzoru MUŽ, má pouze jeden kořen a neobsahuje předponu.

Řešení

6.1 ušní

6.2 samotář

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 7–12

TEXT 1

(1) Aru se probrala na podlaze v Síni bohů. Vzápětí spatřila své spolužáky. Vypadali, jako když se film zastaví uprostřed bojové scény. Byli ztuhlí v čase. Aru se postavila a opatrně se jich dotkla. Kůži měli teplou, na krku jim **tepala** krev, na těle žádné zranění. SAKRA, co se to stalo? pomyslela si.

Náhle se odněkud zvenčí ozval jakýsi skřípot. Znělo to jako otevírání dveří. Aru se rozběhla ke vchodu. To, co před Síní bohů objevila, jí vůbec nedávalo smysl. Máma s očima plnými paniky měla obě nohy nad zemí, jako by zmrzla ve skoku. Kamenný slon, jenž stál v muzeu desítky let, zvedl chobot a znovu vydal ten skřípavý zvuk.

(2) Vystrašená Aru se pokoušela stáhnout mámu na zem a přitom křičela: „Mami, dělej něco! Ten slon je posedlý!“ Jenže máma se ani nepohnula.

Vtom z nitra **oživlého** slona zaburácel hluboký a drsný hlas: „Slyšte všichni! Jak se opovažujete rozsvítit lampu?“ Vzápětí slonovi cosi vylétlo z tlamy. Byl to... holub.

„Kde je ten prastarý válečník, který rozsvítil lampu z Bháratu?“ zjišťoval pták.

Dívka bez přemýšlení vyhrkla: „Jak to, že teď zníš jinak?“ Předtím byl holubův hlas temný jako bouře, teď jí ale připomínal jejího matikáře s pisklavým hlasem.

Holub nafoukl hrud: „Něco se ti nezdá na mé mluvě, lidská holko? Buď ráda, že se s tebou vůbec bavím. Měla bys vědět, že jsem schopný napáchat velikou zkázu! Kdekd se mě bojí!“

(3) „A co je na tom dobrého?“

„Na tom je něco mocného,“ odfrkl si pták, „a když si můžu vybrat mezi dobrem a mocí, vždy zvolím to druhé. Ale k věci. Lampa byla rozsvícena. Rozsvítit ji **zvládne** jen ten, kdo má mimořádné schopnosti – Pánduovec. Jeho role je nyní zcela **zásadní**!“

Aru zvedla bradu: „Tu lampu jsem rozsvítila já.“

Holub dočista zkoprněl: „HERNAJS, tak to se můžeme se světem rozloučit.“

(R. Chokshi, Aru Šah a konec času, upraveno)

TEXT 2

Výraz typu A: i bez okolního textu lze určit, o který slovní druh jde, např. *domy* (je to vždy podstatné jméno).

Výraz typu B: bez okolního textu **nelze** určit, o který konkrétní slovní druh jde, např. *stát* (může to být buď podstatné jméno, nebo sloveso).

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

		A	N
7.1	Holub prohlásil, že v případě možnosti volby pokaždé upřednostní moc před dobrem.	☒	☐
7.2	Jakmile se holub dostal z nitra slona, holubův původně pisklavý hlas nabyl na síle a důraznosti.	☐	☒
7.3	Protože hrozilo, že blížící se kamenný slon zašlápne Aruinu mámu, Aru se snažila dostat ji na zem.	☐	☒
7.4	Přestože holub vyhrožoval Aru, že ji postihne neštěstí, dívka se mu i nadále vysmívala kvůli jeho mluvě.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou v TEXTU 1 vyznačeny příslušnou barvou.

8 Vypište z druhé části TEXTU 1 tři slovesa, která jsou v textu užita v rozkazovacím způsobu.

(Slovesa запиšte ve stejném tvaru, v němž jsou užita v TEXTU 1. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

Řešení

dělej, slyšte, buď

1 bod**9 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež NEJSOU v kontextu TEXTU 1 antonymy?**

(První slovo z každé dvojice pochází z TEXTU 1 a je v něm vyznačeno tučně.)

Příklady:

- *Má ostrou tužku.* → Slova *ostrý* a *tupý* jsou v tomto kontextu antonymy, tzn. slovo *tupý* by v této větě mělo opačný význam, než v ní má slovo *ostrý*.
- *Omáčka je moc ostrá.* → Slova *ostrý* a *tupý* nejsou v tomto kontextu antonymy.

- A) tepala – nepulzovala
- ☒ B) oživlého – nemrtvého
- C) zvládne – nedokáže
- D) zásadní – nepodstatná

Zdůvodnění

- Slovo *tepat* je v TEXTU 1 užito ve významu *pravidelně bít, pulzovat* (myšleno v souvislosti se srdcem, krví) → slova *tepala* a *nepulzovala* jsou v daném kontextu antonymy.
- Slovo *oživlý* je v TEXTU 1 užito ve významu *takový, který oživil*; slovo *nemrtvý* označuje osobu, která zemřela a poté byla oživena → slova *oživlého* a *nemrtvého* nejsou v daném kontextu antonymy.
- Slovo *zvládnout* je v TEXTU 1 užito ve významu *mít schopnost něco překonat, dokázat* → slova *zvládne* a *nedokáže* jsou v daném kontextu antonymy.
- Slovo *zásadní* je v TEXTU 1 užito ve významu *hlavní, podstatný* → slova *zásadní* a *nepodstatná* jsou v daném kontextu antonymy.

1 bod**10 Které z následujících tvrzení o výrazech podtržených v TEXTU 1 je pravdivé?**

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- A) Jak *zranění*, tak *otevírání* jsou výrazy typu A.
- B) Jak *zranění*, tak *otevírání* jsou výrazy typu B.
- C) *Zranění* je výraz typu A, *otevírání* je výraz typu B.
- ☒ D) *Zranění* je výraz typu B, *otevírání* je výraz typu A.

Zdůvodnění

Výraz *zranění* může být v jednom textu přídavným jménem (např. *Zranění cestující byli převezeni do nemocnice.*) a v jiném textu může být podstatným jménem (např. *Tvé zranění není vážné.*). U výrazu *zranění* tedy bez okolního textu nelze určit, o který konkrétní slovní druh jde. Výraz *otevírání* je vždy podstatným jménem.

11 Která z následujících možností vystihuje TEXT 1?

- A) Jde o vyprávění, v němž vystupují dívka Aru a holub Pánduovec.
- B) Jde o text, který vypráví dívka Aru a v němž vystupuje holub Pánduovec.
- ☒ C) Jde o vyprávění, v němž vystupují dívka Aru a holub, jehož jméno není v textu uvedeno.
- D) Jde o text, který vypráví dívka Aru a v němž vystupuje holub, jehož jméno není v textu uvedeno.

Zdůvodnění

V TEXTU 1 se vypráví příběh, v němž vystupují dívka jménem Aru a holub. Aru není vypravěčkou příběhu, o čemž svědčí např. *pasáž Aru se postavila a opatrně se jich dotkla* (pokud by Aru byla vypravěčkou, zmíněná pasáž by zněla takto: *Postavila jsem se a opatrně jsem se jich dotkla.*). Holubovo jméno není v textu uvedeno, vlastní jméno Pánduovec totiž označuje blíže nespecifikovanou osobu, o níž holub hovoří v přímé řeči.

1 bod

12 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje slova SAKRA a HERNAJS, zapsaná v TEXTU 1 velkými písmeny?

- A) Tato slova v textu nejspíše vyjadřují vinu či stud.
- B) Tato slova v textu zcela určitě vyjadřují vinu a znepokojení.
- C) Tato slova v textu zcela určitě vyjadřují nepříjemné překvapení a stud.
- ☒ D) Tato slova v textu nejspíše vyjadřují nepříjemné překvapení či znepokojení.

Zdůvodnění

- Pomocí slova *sakra* Aru reaguje na znepokojující situaci, která ji nepříjemně překvapí: právě totiž své spolužáky našla zcela nehybné, ztuhlé v čase.
- Pomocí slova *hernajs* holub reaguje na znepokojující situaci, která ho zaskočila: právě totiž zjistil, že lampu z Bháratu rozsvítila Aru, nikoli Pánduovec s mimořádnými schopnostmi. Holub se proto obává, že přijde konec světa.

1 bod

13 Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?

- ☒ A) Konečná cena obědnaného dortu tetu dost vyděsila.
- B) Popálená kůže na lýtku se dítěti poměrně brzy zahojila.
- C) Jablka zřejmě budou v tom proutěném košíku za dveřmi.
- D) Při rozsvícení museli žáci dvakrát oběhnout fotbalové hřiště.

Zdůvodnění

Přídavné jméno *objednaný* je příbuzné se slovesem *objednat*, které je odvozeno od slovesa *jednat* předponou *ob-*.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 14

TEXT 1

obhájce	svítilna	vaříč	záchvěv
barvivo	sídlo	bojovník	obydlí
tikot	odlitek	zásobárna	nápoj
zlomenina	škytání	letadlo	vysavač

TEXT 2

Názvy dějů jsou podstatná jména, která se tvoří od sloves a označují nějaký děj, např. od slovesa *chodit* je odvozen název děje *chůze* (= pohyb z místa na místo), od slovesa *tvořit* je odvozen název děje *tvorba* (= proces, během něhož se něco tvoří).

max. 3 body

14 Vypište z TEXTU 1 tři názvy dějů.

(Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

Řešení a zdůvodnění

Slova *tikot*, *škytání* a *záchvěv* jsou odvozena od sloves (*tikat*, *škytat*, *zachvět*) a označují děj.

3 body

15 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

- A) Když tam Bibi posvítí lucernou, všechny vidí, že dolů nevedou schody ani žebřík. Hned pod otvorem je ale přivázaný provaz.
- B) Dívky odsunou knihovnu a sestoupí do sklepení. Začnou zkoumat podlahu. Na jednom místě to zní nějak dutě. Ukáže se, že pod slámou je deska s kovovým kruhem. Všem je jasné, že to jsou padací dveře vedoucí do tajného úkrytu.
- C) Nakonec sjede dolů Valpurga s lucernou. Bibi se ještě podívá vzhůru: padací dveře zůstaly otevřené, takže se mohou do domu vrátit, kdykoli budou chtít.
- D) Co s tím? Valpurga dostane dobrý nápad. Prostrčí tím kruhem tyč a řekne: „Teď společně zabereme. Raz... dva... tři!“ Ozve se skřípavý zvuk, dveře povolí a ukáže se jakýsi temný otvor. Děvčata ho obestoupí a nakukují dovnitř.
- E) Hned zavolá na kamarádky a ty se postupně začnou spouštět za ní. Bibi je dost překvapená – nikdy by nevěřila, že se toho odváží i Anna Charlotta.
- F) Bibi zkoumá, jestli dosahuje až na dno. Usoudí, že ano, a tak lucernu odloží, vlezle do otvoru a sešplhá po provazu až dolů. Ocítá se v nějaké jeskyni.

(K. Michaelisová, Bibi, upraveno)

Řešení

první část: B); druhá část: D); třetí část: A); čtvrtá část: F); pátá část: E); šestá část: C)

B) Dívky odsunou knihovnu a sestoupí do sklepení. Začnou zkoumat podlahu. Na jednom místě to zní nějak dutě. Ukáže se, že pod slámou je deska s kovovým kruhem. Všem je jasné, že to jsou padací dveře vedoucí do tajného úkrytu. **D)** Co s tím? Valpurga dostane dobrý nápad. Prostrčí tím kruhem tyč a řekne: „Teď společně zabereme. Raz... dva... tři!“ Ozve se skřípavý zvuk, dveře povolí a ukáže se jakýsi temný otvor. Děvčata ho obestoupí a nakukují dovnitř. **A)** Když tam Bibi posvítí lucernou, všechny vidí, že dolů nevedou schody ani žebřík. Hned pod otvorem je ale přivázaný provaz. **F)** Bibi zkoumá, jestli dosahuje až na dno. Usoudí, že ano, a tak lucernu odloží, vlez do otvoru a sešplhá po provazu až dolů. Ocítá se v nějaké jeskyni. **E)** Hned zavolá na kamarádky a ty se postupně začnou spouštět za ní. Bibi je dost překvapená – nikdy by nevěřila, že se toho odváží i Anna Charlotta. **C)** Nakonec sjede dolů Valpurga s lucernou. Bibi se ještě podívá vzhůru: padací dveře zůstaly otevřené, takže se mohou do domu vrátit, kdykoli budou chtít.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 16

Věděli jste, že v Karlovy Varych můžete kromě lázní navštívit i **džungly**? V rozlehlém areálu nad městem se nachází tropická zahrada, v níž jsou stálými obyvateli živí motýli. Z centra se k zahradě lehce dostanete místní lanovkou.

Teplo, vlhko a **šumění** křídel – to vás nemine, pokud se rozhodnete objevovat krásy zdejší hmyzí říše. Námi oslovení návštěvníci uvedli, že jejich dojmy byly neobyčejně silné. Lidem se prý tajil dech, když se jim nad hlavami **vznášeli** stovky motýlů.

Motýly si zde můžete prohlédnout z těsné blízkosti. Běžně se stává, že usednou přímo na vás. Jestli po tom vysloveně toužíte, oblékněte si výrazně žluté tričko a navoňte se parfémem s květinovou vůní. Tím údajně své šance zvýšíte. V zahradě poletuje asi 400 křehkých krasavců, těm největším byste naměřili **rozpjetí** křídel až 20 centimetrů. Vydejte se za nimi a užijte si báječný rodinný výlet.

(www.kudyznudy.cz, upraveno)

max. 4 body

16 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

(Slova zapíšte bezchybně, a to ve stejném tvaru, v němž jsou užita v textu. Podtržené výrazy jsou zapsány správně. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

Zdůvodnění

- Podstatné jméno *džungle* se skloňuje podle vzoru *růže* (*navštívit džungli* jako *navštívit růži*).
- Podstatné jméno *šumění* je odvozeno od slovesa *šumět* (tvary tohoto slovesa neobsahují *n*, např. *šumí*).
- Pokud je podmět rodu ženského v čísle množném (*stovky*), v koncovce přičestí činného musí být *-y* (*vznášely se*).
- Po písmenu *p* se nikdy nepíše *je*, ale vždy pouze *ě*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Hledáte zajímavý program na léto? Vydejte se na rybářský tábor u Rohozenského rybníka nedaleko Telče.

Termín: od 17. do 24. srpna 2025

Cena: 6 750 Kč (zahrnuje ubytování v chatkách, pět jídel denně a rybaření včetně rybářského lístku v hodnotě 250 Kč)

Více informací naleznete na stránkách www.rybariprodeti.cz.

1 bod

17 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- A) Jde o přihlášku na rybářský tábor: za pobyt na tomto táboře zaplatí účastník celkem 6 750 Kč.
- ☒ B) Jde o nabídku pobytu na rybářském táboře: za tento pobyt zaplatí účastník celkem 6 750 Kč.
- C) Jde o přihlášku na rybářský tábor: za pobyt na tomto táboře zaplatí účastník celkem 7 000 Kč (6 750 Kč + 250 Kč za rybářský lístek).
- D) Jde o nabídku pobytu na rybářském táboře: za tento pobyt zaplatí účastník celkem 7 000 Kč (6 750 Kč + 250 Kč za rybářský lístek).

Zdůvodnění

Ve výchozím textu je uvedena nabídka pobytu na rybářském táboře u Rohozenského rybníka. U bodu týkajícího se ceny pobytu je uvedeno, že cena 6 750 Kč je *včetně rybářského lístku v hodnotě 250 Kč*, tzn. že částka 6 750 Kč zahrnuje i náklady spojené s pořízením rybářského lístku.

Přihláška by musela obsahovat osobní údaje zájemce (např. jméno a příjmení, bydliště, datum narození), resp. pole pro vyplnění těchto údajů.

max. 2 body

18 Napište smysluplnou spisovnou větu jednoduchou o pěti slovech, která bude obsahovat podstatné jméno UDÁLOST užitě v 7. pádě čísla množného.

(Vzniklá věta musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek.)

Řešení

např. Ten příběh začal zajímavými událostmi. / Babička byla zaskočena nečekanými událostmi.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

(1) Hrad Houska, ležící necelých 60 kilometrů severně od Prahy, patří k vyhledávaným turistickým cílům. V prostorách i okolí tohoto hradu se prý dodnes děje cosi podivného.

Odpradávná se říká, že se na Housce nachází brána do pekel. ***** Možná to není tak nesmyslné, jak by se na první pohled mohlo zdát. Někteří lidé totiž tvrdí, že název hradu pochází z keltského výrazu *gosca* (česky *brána*). Zlem prosáklá puklina by měla být v místech, kde dnes stojí hradní kaple.

(2) O Housce kolují i jiné děsuplné zkazky. Pod hradem se údajně nacházejí tajemné chodby, v nichž jsou kostry „nelidí“ a další hrůzostrašné věci. Traduje se také, že po Housce se v noci prochází postava v černém hábitu. Přítomnost nadpřirozených úkazů na Housce se ale nikdy nepotvrdila.

Podle historiků založil tento hrad český král Přemysl Otakar II., a to v první polovině 13. století. Za dobrou obranyschopnost vděčil hrad především své poloze: kdysi se k němu dalo dostat pouze z jihu. Dobře opevněné sídlo bývalo domovem mnoha šlechtických rodů. Pro širokou veřejnost Houska své brány otevřela teprve v roce 1999.

(3) Kromě klasické prohlídky tohoto hradu, za niž osoby starší 15 let zaplatí 180 Kč a děti do 15 let o 50 Kč méně, zde můžete zažít i něco netradičního. V prostorách, kde byly kdysi zaparkovány panské kočáry, najdete expozici nazvanou *Peklem* – mechanický model pekla o délce 12 metrů. Jeho konstrukci i všech 94 figurek vyřezaly z lipového dřeva šikovné ruce českých řezbářů. Expozice zahrnuje celkem jedenáct výjevů: například v jedné scéně ďábel rozdmýchává oheň v kotli, z něhož trčí nohy, hned vedle stojí pekelník, který mele hříšné duše. Vstupné do expozice *Peklem* činí 80 Kč za osobu.

(hradhouska.cz; www.novinky.cz; www.peklem.cz, upraveno)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
19.1 Podle některých lidí vzniklo z keltského výrazu <i>gosca</i> české slovo <i>brána</i> .	☐	☒
19.2 Hrad Houska byl pro širokou veřejnost zpřístupněn zhruba o 650 let později, než byl postaven.	☐	☒
19.3 V expozici <i>Peklem</i> , obsahující jedenáct výjevů, se nachází celkem 94 figurek vyřezaných z lipového dřeva.	☒	☐
19.4 K hradu Houska, jehož zakladatelem je podle historiků Přemysl Otakar II., byl kdysi možný přístup pouze z jedné světové strany.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

20 Na vynechané místo (*****) ve výchozím textu patří smysluplný a gramaticky správný větný celek. Který z následujících větných celků na toto místo patří?

- A) Tento hrad, vybudovaný na skále s prasklinou, z níž podle pověsti vylézali čerti a další nelidské bytosti.
- B) Tento hrad, vybudovaný na skále s prasklinou, odkud podle pověsti vylézající čerti a další nelidské bytosti.
- ☒ C) Hrad byl totiž vybudován na skále, v níž podle pověsti byla prasklina, odkud vylézali čerti a další nelidské bytosti.
- D) Hrad byl totiž vybudován na skále, kde podle pověsti byla prasklina, z níž vylézající čerti a další nelidské bytosti.

Zdůvodnění

Vynechanému úseku předchází větný celek *Odpradávná se říká, že se na Housce nachází brána do pekel*. Následovat by tedy mělo vysvětlení, proč se tato zkazka mezi lidmi šíří. Pouze možnost C) obsahuje slovo *totiž*, které signalizuje vysvětlení, a zároveň je gramaticky správná.

V možnostech A) a B) chybí v první větě přísudek (*Tento hrad, vybudovaný na skále s prasklinou*), v možnostech B) a D) je místo slovesa *vylézali* chybně použit tvar přídavného jména *vylézající*.

1 bod

- 21 **Popis situace:** Marie Šťastná byla na klasické prohlídce hradu Houska se svými dvěma dětmi: osmiletou Evou a šestnáctiletým Otou. Po prohlídce její děti ještě samy navštívily expozici *Peklem*. Když si paní Šťastná doma zapisovala výdaje, uvědomila si, že ●●●●●.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (●●●●●) ve výše uvedeném popisu situace, aby sdělení týkající se výdajů bylo pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací obsažených ve výchozím textu.)

- A) její vstupenka stála přesně o 50 Kč méně než obě vstupenky pro Evu
- ☒ B) za vstupenky pro Otou utratila přesně o 50 Kč více než za vstupenky pro Evu
- C) za svou vstupenku utratila přesně o 50 Kč méně než za vstupenku na hrad pro Otou
- D) každá ze vstupenek pro Otou stála přesně o 50 Kč více než každá ze vstupenek pro Evu

Zdůvodnění

Potřebné informace týkající se vstupenek jsou uvedeny ve třetí části výchozího textu. Z textu vyplývá, že:

- vstupenka na klasickou prohlídku hradu Houska pro paní Šťastnou stála 180 Kč;
- dvě vstupenky pro syna Otou stály celkem 260 Kč (180 Kč za klasickou prohlídku hradu Houska, protože Ota je osoba starší 15 let + 80 Kč za expozici *Peklem*);
- dvě vstupenky pro dceru Evu stály celkem 210 Kč (130 Kč za klasickou prohlídku hradu Houska, protože Evě je osm let + 80 Kč za expozici *Peklem*).

max. 2 body

- 22 **Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda se v něm vyskytují dvě podstatná jména užitá ve stejném pádě (A), nebo ne (N).**

(Posuzované úseky jsou ve výchozím textu podtrženy.)

	A	N
22.1 v <u>prostorách</u> i okolí tohoto hradu	☒	☐
22.2 po Housce se v noci prochází <u>postava</u>	☒	☐
22.3 <u>ležící</u> necelých 60 kilometrů severně od Prahy	☒	☐
22.4 za dobrou obranyschopnost vděčil hrad především své poloze	☐	☒

Zdůvodnění

- 22.1 prostorách – 6. pád; okolí – 6. pád; hrad – 2. pád
- 22.2 Housce – 6. pád; noci – 6. pád; postava – 1. pád
- 22.3 kilometrů – 2. pád; Prahy – 2. pád
- 22.4 obranyschopnost – 4. pád; hrad – 1. pád; poloze – 3. pád

23 Vypište z druhé části výchozího textu dvě přídavná jména, z nichž každé obsahuje alespoň jednu předponu.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

Řešení a zdůvodnění

- Přídavné jméno *nadpřirozený* obsahuje dvě předpony: *nad-* a *při-*.
- Přídavné jméno *opevněný* obsahuje předponu *o-*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Věta č. 1: Farmář a jeho pomocníci večer nahnali osly do ohrady.

Věta č. 2: Při prudkém dešti dostalo naše auto na kluzkém povrchu smyk.

1 bod

24 Které z následujících tvrzení o větách z výchozího textu je pravdivé?

- ☒ A) Obě tyto věty jsou zapsány pravopisně správně.
- ☐ B) Každá z těchto vět obsahuje pravopisnou chybu.
- ☐ C) Věta č. 1 je zapsána pravopisně správně, věta č. 2 obsahuje pravopisnou chybu.
- ☐ D) Věta č. 1 obsahuje pravopisnou chybu, věta č. 2 je zapsána pravopisně správně.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Mnoho živočichů je velmi vnímavých. Třeba policejní psi jsou při pátrání po drogách či výbušninách třikrát spolehlivější než jakýkoli rentgen. Jiní psi jsou zase vycvičeni, aby uměli pomoci člověku, který dostal epileptický záchvat. Někteří z takto vycvičených psů ale mají i další dovednost, kterou je nikdo nenaučil: předem vytuší, že záchvat začne.

Na počátku 20. století se všude psalo o zázračném koni Hansovi. Když se ho jeho majitel třeba zeptal „Kolik je sedm a pět?“, Hans dvanáctkrát poklepal kopytem o zem. Výsledek některých úloh označoval podupáním na příslušný znak ve speciální tabulce.

Hansovy schopnosti vzbudily zájem odborníků. Psycholog Oskar Pfungst pomocí řady experimentů nakonec v roce 1907 prokázal, že Hans počítat neumí. Celý případ popsal v knize *Chytrý Hans*, vydané roku 1911. Zjistil, že kůň se kvůli pamlskům, které dostával za správnou odpověď, naučil rozpoznávat jemné signály, jež tazatelé nevědomky vysílali. Když ale dotyční položili otázku z místa, kam Hans neviděl, jeho odpověď zpravidla správná nebyla.

Hans se tedy do jisté míry podobal psům ***** epileptický záchvat. Rozhodně nebyl géniem: své neuvěřitelné schopnosti **nabyl** proto, že se dokázal **neobvykle** silně propojit s člověkem. A to **nesporně** o nějaké inteligenci **svědčí**.

(T. Grandinová, C. Johnsonová, *Zvířata v překladu*; www.dotyk.cz, upraveno)

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
25.1	Poslední experiment s koněm Hansem provedl Oskar Pfungst v roce 1911.	☐	☒
25.2	Kůň Hans v případech, kdy neviděl na tazatele, většinou na zadanou otázku odpověděl chybně.	☒	☐

- 25.3 Policejní psi dosud vypátrali trojnásobné množství drog a výbušnin, než se kdy podařilo odhalit pomocí rentgenu. ☐ ☒
- 25.4 Správnou odpověď kůň Hans nejprve označil poklepáním kopytem o zem a posléze vždy podupáním na speciální tabulku se znaky. ☐ ☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

26 Které z následujících tvrzení NENÍ pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

- A) Pokud slovo *nabyl* nahradíme slovem *získal*, význam daného větného celku zůstane zachován.
- B) Pokud slovo *neobvykle* nahradíme slovem *mimořádně*, význam daného větného celku zůstane zachován.
- C) Pokud slovo *nesporně* nahradíme slovem *určitě*, význam daného větného celku zůstane zachován.
- ☒ D) Pokud slovo *svědčí* nahradíme slovem *prospívá*, význam daného větného celku zůstane zachován.

Zdůvodnění

- Slova *nabyl* a *získal* jsou v kontextu výchozího textu synonymy (*nabyl schopnosti* = *získal schopnosti*).
- Slova *neobvykle* a *mimořádně* jsou v kontextu výchozího textu synonymy (*neobvykle silně* = *mimořádně silně*).
- Slova *nesporně* a *určitě* jsou v kontextu výchozího textu synonymy (*A to nesporně o nějaké inteligenci svědčí.* = *A to určitě o nějaké inteligenci svědčí.*).
- Slovo *svědčit* je ve výchozím textu užito ve významu *stávat se důkazem, dokladem, svědecktím*. Pokud slovo *svědčí* nahradíme slovem *prospívá*, příslušná věta nebude ani smysluplná, ani gramaticky správná a její význam se změní (*A to nesporně o nějaké inteligenci svědčí.* × *A to nesporně o nějaké inteligenci prospívá.*).

1 bod

27 Který z následujících slovních tvarů patří na vynechané místo (****) ve výchozím textu?

(Po doplnění slovního tvaru musí být příslušný větný celek gramaticky správný.)

- A) předvídající
- ☒ B) předvídajícím
- C) předvídajícími
- D) předvídajícího

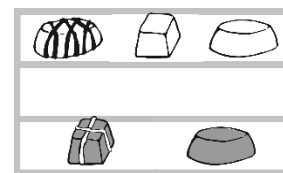
Zdůvodnění

Tvar přídavného jména *předvídající* se musí shodovat s tvarem rozvíjeného podstatného jména *pes*, které je ve výchozím textu užito ve 3. pádě čísla množného (*podobal se psům předvídajícím*).

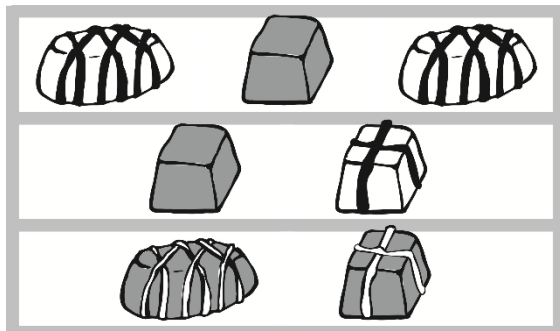
28 Přiradte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

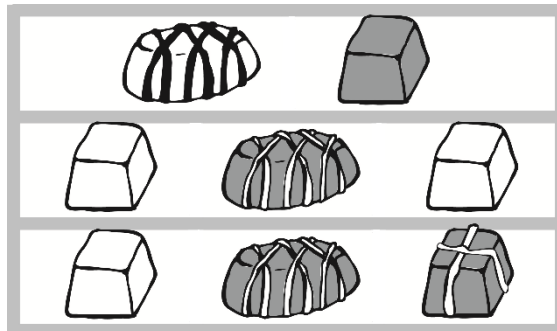
Vysvětlivky s příkladem: Na malém obrázku vpravo je bonboniéra. V jedné její krajní řadě jsou tři marcipánové bonbony: dva z nich jsou oválné (ten vlevo je ozdobený) a jeden je hranatý bez ozdoby. V druhé krajní řadě bonboniéry jsou dva čokoládové bonbony: ten hranatý je ozdobený, ten oválný je bez ozdoby. V prostřední řadě bonboniéry není žádný bonbon.

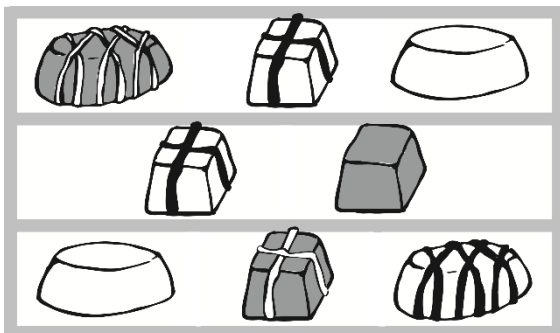
28.1

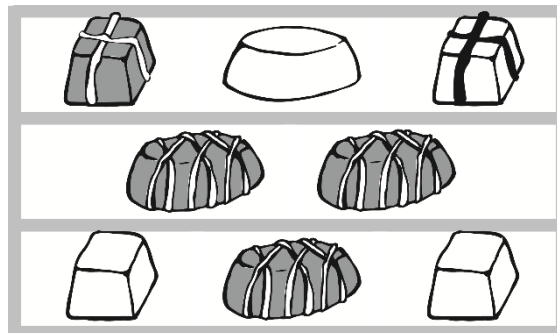
28.2

28.3

28.4

- A) V celé bonboniéře je sudý počet hranatých bonbonů. V každé z jejích krajních řad je jeden ozdobený čokoládový bonbon. V prostřední řadě bonboniéry není žádný oválný bonbon.
- B) V jedné ze tří řad bonboniéry jsou celkem dva čokoládové bonbony. Většinu ze všech bonbonů v bonboniéře tvoří hranaté bonbony. V celé bonboniéře je lichý počet marcipánových bonbonů.
- C) V prostřední řadě bonboniéry je alespoň jeden marcipánový bonbon. V celé bonboniéře je lichý počet oválných bonbonů. V každé ze tří řad bonboniéry je alespoň jeden bonbon bez ozdoby.
- D) V každé ze tří řad bonboniéry je alespoň jeden hranatý bonbon. V celé bonboniéře je sudý počet bonbonů bez ozdoby. V každé z krajních řad bonboniéry je více marcipánových bonbonů než čokoládových.
- E) V celé bonboniéře je sudý počet čokoládových bonbonů. V prostřední řadě je alespoň jeden ozdobený oválný bonbon. Počet bonbonů v jedné krajní řadě bonboniéry je shodný s počtem bonbonů v její druhé krajní řadě.
- F) V prostřední řadě bonboniéry je sudý počet bonbonů. Alespoň v jedné krajní řadě bonboniéry je méně hranatých bonbonů než oválných. V celé bonboniéře je počet čokoládových bonbonů shodný s počtem marcipánových bonbonů.

Řešení

28.1 – B); 28.2 – C); 28.3 – A); 28.4 – E)